CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Zasady oceniania rozwiązań zadań**
Egzamin:	**Egzamin maturalny**
Przedmiot:	**Język angielski**
Poziom:	**Poziom rozszerzony**
Formy arkusza:	EJAP-R0-100, EJAP-R0-200, EJAP-R0-400, EJAP-R0-Q00, EJAP-R0-Q40
Termin egzaminu:	7 maja 2026 r.
Data publikacji dokumentu:	26 czerwca 2026 r.

Rozumienie ze słuchu

Zadanie 1.

Zadanie	Wymagania określone w podstawie programowej[1]		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**	
1.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie wypowiedzi ustne […] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru […].*	2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	A
1.2.		2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	C
1.3.		2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu	A

Zadanie 2.

Zadanie	Wymagania określone w podstawie programowej		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
2.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie wypowiedzi ustne […] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru […].*	2.3) Zdający odnajduje w tekście określone informacje.	C
2.2.			F
2.3.			E
2.4.			A
2.5.			D

Zadanie 3.

Zadanie	Wymagania określone w podstawie programowej		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**	
3.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie wypowiedzi ustne […] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru […].*	2.3) Zdający odnajduje w tekście określone informacje.	D
3.2.			A
3.3.			D
3.4.		2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	C

[1] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r. poz. 977).

Rozumienie tekstów pisanych

Zadanie 4.

Zadanie	Wymagania określone w podstawie programowej		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
4.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie wypowiedzi […] pisemne o różnorodnej formie i długości […].*	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	C
4.2.			B
4.3.		3.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	C
4.4.		3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	A

Zadanie 5.

Zadanie	Wymagania określone w podstawie programowej		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
5.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie wypowiedzi […] pisemne o różnorodnej formie i długości […].*	3.6) Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	C
5.2.			A
5.3.			E
5.4.			D

Zadanie 6.

Zadanie	Wymagania określone w podstawie programowej		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**	
6.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie wypowiedzi […] pisemne o różnorodnej formie i długości […].*	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	B
6.2.			C
6.3.		3.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	A
6.4.		3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	D
6.5.		3.2) Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	B

Znajomość środków językowych

Zadanie 7.

Zadanie	Wymagania określone w podstawie programowej		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
7.1.	I. Znajomość środków językowych. *Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].*	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].	D
7.2.			B
7.3.			B
7.4.			C

Zadanie 8.

Zadanie	Wymagania określone w podstawie programowej	
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
8.1.	I. Znajomość środków językowych. *Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].*	1. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].
8.2.		
8.3.		
8.4.		

Uszczegółowienia do zadania 8.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.

Zadanie	Odpowiedzi **poprawne** (1 pkt)
8.1.	industrial / post-industrial / postindustrial / industrialised / industrialized
8.2.	strength / strongness / strengths
8.3.	neighbourhood / neighbourhoods / neighborhood
8.4.	gradually

Zadanie	Przykłady odpowiedzi **niepoprawnych** (0 pkt)
8.1.	industries / industry / industrially / industrialization / industrious
8.2.	strongest / stronger / strenght / strenghth / strong / strongly / strengthening
8.3.	neighbours / neighbouring
8.4.	gradiation / gradient / gradualy / graduation / graduality

Zadanie 9.

Zadanie	Wymagania określone w podstawie programowej	
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
9.1.	I. Znajomość środków językowych. *Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].*	1. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].
9.2.		
9.3.		
9.4.		

Uszczegółowienia do zadania 9.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.

Zadanie	**Poprawna** odpowiedź (1 pkt)
9.1.	was being served (by them / to me) / was being delivered / was being brought
9.2.	rather you sent / rather that you sent / rather (that) you send / rather have you send / rather you did send
9.3.	accused John/him of entering/having entered / accused John of coming into / accused John of going into / accused John of getting into / accused John of coming inside / accused John of going inside
9.4.	must have left, must've left

Zadanie	Przykłady odpowiedzi **niepoprawnych** (0 pkt)
9.1.	was served / was beeing served / was serving by them / were being served / has been served / was being serving / had been served / is being served / being served / having being served / having been served / has been serving / was being given
9.2.	rather send / rather sending / rather prefer you to send / rather want you to send / rather you to send / rather you sending / rather if you send / rather you have sent / rather have you sending / rather be sent / rather like you to send / rather get you to send / rather should send / rather choose you to send / rather ask you to send / rather you would send / rather you should send / rather you send me / rather you were to send
9.3.	accused John for/about/on entering / acused John of entering / accused John of going in her room / accused John that he (had) entered / was accused that he entered / had accused John of entering / accused John of entering to / accused John to enter / is accused of entering / accused me of entering / has accused John of entering / accused John of coming to

9.4.	must leave / must left / must have let / must have forgotten to bring / must had left / must have forgotten / must have put / must have / must check if I left / must have laid

Uwagi do zadań 8. i 9.

1. Odpowiedź uznaje się za poprawną **tylko** wtedy, gdy wpisywane wyrazy lub fragmenty zdań są **w pełni poprawne** gramatycznie i ortograficznie, a ponadto w zadaniu 9. wpisywany fragment nie przekracza **pięciu** wyrazów.
2. Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania.**

Uwagi dotyczące oceniania prac zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się: z dysleksją, z dysgrafią, z dysortografią*

W zadaniach otwartych sprawdzających znajomość środków językowych uwzględnia się stwierdzoną i udokumentowaną dysleksję, dysgrafię i dysortografię. Przy ocenie tych zadań nie są brane pod uwagę błędy ortograficzne. Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie wyrazu to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności językowej.

* Zasady te obowiązują również w ocenie prac zdających z afazją, z zaburzeniami komunikacji językowej, a także w ocenie prac zdających, którzy korzystali z pomocy nauczyciela wspomagającego.

Przykładowe akceptowane odpowiedzi do zadania 8. w pracach zdających, którym przyznano takie dostosowanie

Zadanie	Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi(1 pkt)
8.1.	industriall
8.2.	strenth, strenght
8.3.	neihgbourhood, neighbourhod
8.4.	gradualy

Przykładowe akceptowane odpowiedzi do zadania 9. w pracach zdających, którym przyznano takie dostosowanie

Zadanie	Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1 pkt)
9.1.	was being servd, was bein served / was beeing served
9.2.	rahter you sent
9.3.	acused John of entering
9.4.	must hav left

Wypowiedź pisemna

Zadanie 10.

Wypowiedz się na jeden z poniższych tematów. Wypowiedź powinna zawierać od 200 do 250 wyrazów i spełniać wszystkie wymogi typowe dla formy wskazanej w poleceniu. Zaznacz temat wybrany przez Ciebie. Zakreśl jego numer.

1. Coraz więcej młodych ludzi decyduje się na zwiedzanie Europy koleją. Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz wady i zalety korzystania z tego środka transportu podczas podróży zagranicznych.

2. Udało Ci się kupić bilet na wydarzenie sportowe, na które od dawna chciałeś/chciałaś pójść. Napisz **artykuł** do gazety, w którym opiszesz przebieg sportowej rywalizacji podczas tego wydarzenia i uzasadnisz, dlaczego lepiej uczestniczyć w takich wydarzeniach osobiście niż oglądać ich transmisje w mediach.

Ogólne wymagania egzaminacyjne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...].

III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy [...] w miarę złożone, bogate pod względem treści, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne [...].

IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający [...] reaguje w formie w miarę złożonego tekstu pisanego w różnorodnych sytuacjach [...].

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne (rozprawka)

I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...].

V.6) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia i ustosunkowuje się do opinii […].

V.8) Zdający stawia tezę, przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu, kończy wypowiedź konkluzją.

V.12) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.

V.13) Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne (artykuł)

I. Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...].

V.2) Zdający opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości […].

V.6) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia i ustosunkowuje się do opinii […].

V.12) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.

V.13) Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

VII.3) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.

Każda wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora w następujących kryteriach:

- zgodność z poleceniem (elementy treści + elementy formy)
- spójność i logika wypowiedzi
- zakres środków językowych
- poprawność środków językowych.

Zgodność z poleceniem

W ocenie zgodności z poleceniem bierze się pod uwagę liczbę zrealizowanych w wypowiedzi zdającego elementów treści (Tabela A) oraz elementów formy (Tabela B). Następnie przyznaje się punkty w kryterium zgodności z poleceniem zgodnie z Tabelą C.

Tabela A. Zgodność z poleceniem: elementy treści

Elementy treści	Forma	2	1	0
1. wstęp: właściwe i adekwatne do tematu rozpoczęcie wypowiedzi	**R***	teza zgodna z tematem ORAZ treścią wypowiedzi (teza „zapowiada" zawartość treściową oraz typ rozprawki)	teza nie jest w pełni poprawna, np. jest zgodna z tematem ALBO z treścią wypowiedzi; odbiegająca od tematu LUB treści wypowiedzi	brak tezy; teza niezgodna z tematem ORAZ treścią wypowiedzi; teza nieczytelna, niejasna, trudna do wskazania; wstęp niekomunikatywny
	A*	wprowadzenie zgodne z tematem ORAZ np. ciekawe, oryginalne, zachęcające do czytania, w ciekawej formie (np. pytanie, cytat)	wprowadzenie nie jest w pełni poprawne, np. wprowadzenie zgodne z tematem, ale schematyczne ALBO bardziej typowe dla innego typu tekstu (np. rozprawki) ALBO ciekawe, oryginalne, ale odbiegające od tematu	brak wprowadzenia; wprowadzenie niezgodne z tematem, niejasne, nieczytelne, trudne do wskazania; wprowadzenie niekomunikatywne
	L*	wstęp zgodny z tematem i treścią wypowiedzi ORAZ wskazujący cel/powód pisania listu	wstęp nie jest w pełni poprawny, np. nie określa celu ALBO określa cel/powód pisania listu, ale odbiega od tematu ALBO cel nie jest określony jasno ALBO wstęp nie jest zgodny z treścią listu (np. zapowiada poparcie, a opisuje argumenty przeciwne)	brak wstępu; wstęp niezgodny z tematem, niejasny, nieczytelny, trudny do wskazania; wstęp niekomunikatywny
2. pierwszy element tematu	**R A L**	wieloaspektowa ORAZ/LUB pogłębiona realizacja elementu (np. wsparta przykładami, szczegółowo omówiona)	powierzchowna realizacja elementu, wypowiedzi brak głębi, np. zdający podaje tylko „listę" argumentów/cech/określeń, żadnego nie rozwijając/uzasadniając	brak wypowiedzi LUB wypowiedź nie jest komunikatywna LUB wypowiedź nie jest związana z tematem / nie realizuje elementu; wypowiedź bardzo pobieżnie dotykająca tematu, np. zdający podaje tylko jeden argument/cechę/określenie, nie rozwijając go
3. drugi element tematu				
4. podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi	**R A L**	zakończenie zgodne z tematem oraz treścią wypowiedzi; jeżeli zdający powtarza wstęp – czyni to innymi słowami	zakończenie nie jest w pełni poprawne, np. jest zgodne z tematem ALBO treścią wypowiedzi; odbiega trochę od tematu LUB treści wypowiedzi; zdający stosuje zakończenie schematyczne (sztampowe) LUB powtarza wstęp praktycznie tymi samymi słowami	brak zakończenia LUB zakończenie nie jest komunikatywne LUB zakończenie jest jedynie luźno związane z tematem oraz treścią wypowiedzi (też jeśli nie jest zgodne)

5. fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	**R A L**	wypowiedź nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź zawiera dłuższy fragment / nieliczne krótkie fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

* R – rozprawka; A – artykuł; L – list formalny

Tabela B. Zgodność z poleceniem: elementy formy

Elementy formy	Forma	1	0
1. elementy charakterystyczne dla formy	**R**	teza jest poprawnie umiejscowiona w wypowiedzi	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
	A	wypowiedź jest zatytułowana	
	L	wypowiedź zawiera odpowiedni zwrot rozpoczynający i kończący	
2. kompozycja	**R A L**	wypowiedź cechuje widoczny zamysł kompozycyjny wyrażający się w funkcjonalnie uzasadnionych proporcjach wstępu, rozwinięcia i zakończenia	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
3. segmentacja	**R A L**	tekst jest uporządkowany; układ graficzny pracy (podział na akapity) jest konsekwentny	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
4. długość pracy	**R A L**	długość pracy mieści się w granicach 180–280 słów	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

Uwaga: jedna usterka jest wystarczająca, żeby zakwalifikować pracę na 0 w danym podkryterium.

Ostateczną liczbę punktów za zgodność z poleceniem ustala się na podstawie oceny elementów treści i elementów formy, zgodnie z Tabelą C.

Tabela C

Elementy treści	Elementy formy		
	4–3	2–1	0
10–9	5 p.	4 p.	3 p.
8–7	4 p.	3 p.	2 p.
6–5	3 p.	2 p.	1 p.
4–3	2 p.	1 p.	0 p.
2–1	1 p.	0 p.	0 p.
0	0 p.	0 p.	0 p.

Na przykład za wypowiedź, w której elementy treści oceniono na 5, a elementy formy oceniono na 2, za *zgodność z poleceniem* przyznaje się 2 punkty.

Uszczegółowienia dotyczące oceniania elementów treści i elementów formy

ROZPRAWKA

Temat

Coraz więcej młodych ludzi decyduje się na zwiedzanie Europy koleją. Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz wady i zalety korzystania z tego środka transportu podczas podróży zagranicznych.

Rozprawka to wypowiedź, w której zdający rozważa zagadnienie podane w poleceniu, przedstawiając argumenty, wspierając je dodatkowymi wyjaśnieniami oraz/lub przykładami. Autor rozprawki „za i przeciw" powinien przedstawić argumenty za i przeciw, odpowiednio sygnalizując przyjęty schemat w tezie wspartej adekwatnymi argumentami i właściwym zakończeniem.

Dobrze napisana rozprawka:

- zawiera we wstępie zgodną z tematem, jasno sformułowaną tezę, która zapowiada oczekiwaną strukturę rozprawki
- w rozwinięciu omawia zagadnienie w sposób przejrzysty, logiczny; wszystkie argumenty przedstawione w rozwinięciu konsekwentnie wspierają postawioną tezę
- zawiera podsumowanie zgodne z tezą oraz argumentacją przedstawioną w rozwinięciu
- charakteryzuje się stylem formalnym.

Teza

1. Aby teza rozprawki była uznana za zgodną z tematem, wymagane jest odniesienie się do zagadnienia, jakim jest korzystanie z kolei podczas podróży zagranicznych, oraz stwierdzenie, że w pracy będą rozpatrywane dobre i złe strony takiego rozwiązania (wymaga tego ten typ rozprawki). Akceptowane jest zarówno podróżowanie po innych krajach, jak i przejazd koleją z Polski za granicę.
2. Nie ma znaczenia, czy zdający odnosi się w tezie do młodych ludzi, czy do ludzi ogólnie.
3. Teza musi zapowiadać oczekiwaną strukturę rozprawki, tj. zdający musi przedstawić istotę tematu oraz wskazać, że prezentowane będą zalety i wady. Na przykład: *… są plusy i minusy takiego rozwiązania…*; *…ma wiele zalet, ale spowoduje też wiele problemów*, np. *Nowadays, more and more young people are deciding to travel around Europe by train. There are lots of advantages and disadvantages of choosing this means of transport.*
4. Jeśli teza jest pytaniem, które nie zapowiada struktury rozprawki, np. *Czy to dobry pomysł?, Czy to dobry czy zły pomysł?* uznaje się ją za odbiegającą od tematu. Wyjątkiem jest sytuacja, kiedy pytanie jednoznacznie zapowiada, że będą omawiane zalety i wady, np. *Currently, an increasing number of teenagers are deciding to travel abroad by train. What are the pluses and minuses of such a decision?*
5. Fakt, że teza nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki, jest poważną usterką w zakresie zgodności z tematem. Jeśli teza nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki ORAZ jest niezgodna z treścią rozwinięcia, jest kwalifikowana na poziom 0 (np. rozprawka „za i przeciw" z jednostronną tezą oraz dwustronną argumentacją).

6. Użycie zwrotów typu: *Moim zdaniem, Według mnie* nie wpływa na obniżenie jakości tezy w rozprawce „za i przeciw”, jeśli zdający wskazuje w tezie na zalety i wady danego zjawiska.
7. Opisanie problemu, który jest tematem rozprawki, np. stwierdzenie, że wiele osób korzysta z kolei podczas podróży zagranicznych / zwiedza Europę koleją, nie jest tezą, np. *Nowadays people are more and more interested in travelling around Europe by train.*
8. Zdający może odnieść się do podróży zagranicznych / podróży po Europie pociągiem.
9. Zdający może użyć różnorodnych wyrażeń, które wskazują na podróżowanie koleją, np. *rail travel* / *travelling by* (*long-distance*) *train* / *take the local train / catch a train / railway.*
10. Jeśli zdający używa określeń, które odnoszą się do podróżowania koleją, ale nie wskazuje jednoznacznie, że chodzi o zagraniczne podróże, teza jest kwalifikowana jako odbiegająca od tematu.
11. Teza, która nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki, a jednocześnie pomija inny istotny element tematu, jest kwalifikowana jako niezgodna z tematem, np. *More and more people travel by train. Is it a good choice?*
12. Rozpatrując zgodność tezy z treścią pracy, bierze się pod uwagę jej zgodność z rozwinięciem wypowiedzi.
13. Teza, w której kluczowe elementy są niekomunikatywne, jest kwalifikowana jako niezgodna z tematem.
14. Jeżeli zdający stawia dwie różne tezy, to teza jest traktowana jako trudna do wskazania.

Nowadays more and more people are deciding to travel abroad by train. There are lots of advantages as well as disadvantages of such a choice.	Teza zgodna z tematem, zapowiada oczekiwaną strukturę rozprawki.
These days young people often choose to travel by train. There are benefits and drawbacks of this way of travelling. *Many young people decide to use public transport when they travel abroad. This has advantages and disadvantages.*	Teza odbiegająca od tematu
Is it a good idea to travel in Europe by train?	Teza odbiegająca od tematu (teza jest pytaniem, które nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki, to nie jest teza jednostronna).
It is a good idea to travel around Europe by train.	Teza jednostronna odbiegająca od tematu.
There are good and bad sides of sightseeing in Europe.	Teza niezgodna z tematem.
When people complete their secondary school education, they often decide to travel abroad by train for a year to see the world and have some rest before studying at university.	Brak tezy.

Elementy tematu

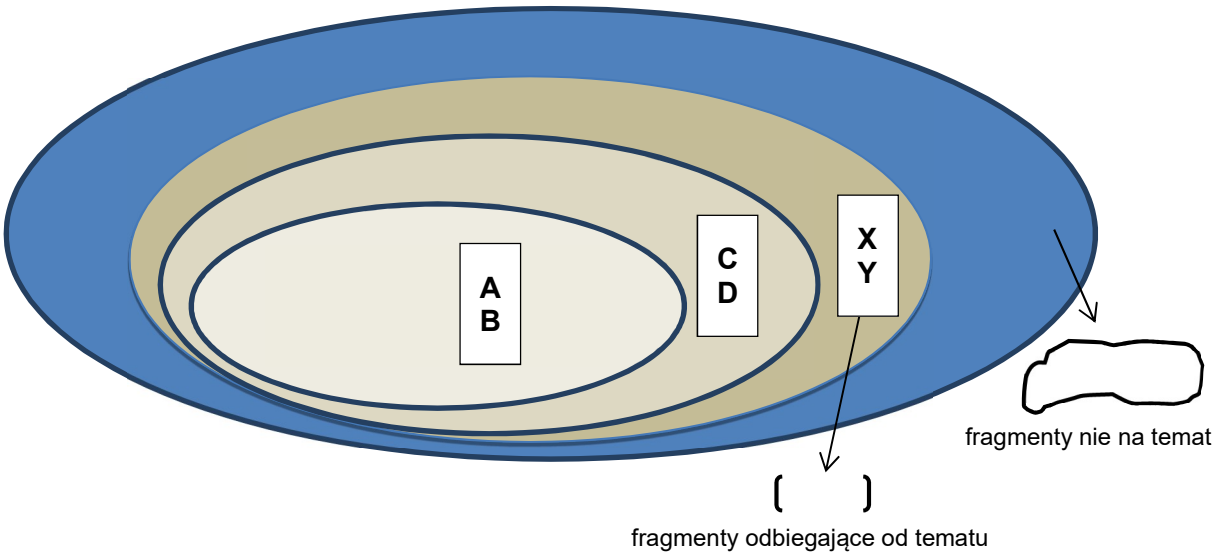
1. Elementami są: (1) wady i (2) zalety korzystania z kolei podczas podróży zagranicznych.
2. Jeśli argument przedstawiony przez zdającego jest sprzeczny z tematem, np. dotyczy ewidentnie podróży koleją po własnym kraju, nie bierze się tego argumentu pod uwagę, oceniając dany element.
3. Akceptowane jest realizowanie tematu poprzez odniesienie się do osób z zagranicy podróżujących pociągiem po Polsce.
4. Wady i zalety mogą być przedstawione z punktu widzenia podróżnego, społeczeństwa, jak i firmy kolejowej.
5. Jeśli z całej pracy zdającego nie wynika jednoznacznie, że dotyczy korzystania z kolei za granicą, taka wypowiedź jest uznawana za odbiegającą od tematu i jest kwalifikowana w każdej części pracy maksymalnie na poziom 1.
6. Jeśli zdający odnosi się w tezie do korzystania z kolei za granicą, nie jest wymagane powtarzanie tej informacji w dalszej części pracy, pod warunkiem że argumentacja nie wyklucza podróży zagranicznych.
7. Jeśli zdający odnosi się do korzystania z kolei za granicą jedynie w zakończeniu, taka realizacja tematu jest traktowana jako odbiegająca od tematu i jest kwalifikowana w poszczególnych elementach tematu maksymalnie na poziom 1.
8. Akceptowana jest argumentacja, w której zdający porównuje podróż pociągiem z innymi środkami transportu pod warunkiem, że wskazuje to na wadę/zaletę podróży koleją.
9. Jeśli cała praca zdającego dotyczy korzystania z publicznych środków transportu podczas podróży zagranicznych, taka realizacja jest uznawana za odbiegającą od tematu i jest kwalifikowana w każdej części pracy maksymalnie na poziom 1, pod warunkiem że argumentacja nie wyklucza podróży koleją.

Zgodność z tematem

Coraz więcej młodych ludzi decyduje się na zwiedzanie Europy koleją. } „główka”

Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz wady i zalety korzystania z tego środka transportu podczas podróży zagranicznych.

elementy tematu

1. Fragmenty wypracowania **zgodne z tematem**:
   - ściśle związane z „główką” i elementami tematu (A, B)
   - ściśle związane z „główką”, ale niezwiązane z elementami tematu (C, D), np.
     - atrakcyjność Europy jako miejsca do zwiedzania koleją.

   Fragmenty C, D nie są uznawane za realizację pierwszego i drugiego elementu tematu.
2. Fragmenty wypracowania **odbiegające od tematu**:
   - luźno związane z „główką” oraz przedstawiające argumenty niezwiązane z elementami tematu (X, Y), np.
     - podróżowanie koleją we własnym kraju.

   Takie fragmenty są zaznaczone w pracy zdającego nawiasami kwadratowymi. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A.
3. Fragmenty wypracowania **nie na temat**:
   - w żaden sposób nienawiązujące do „główki” tematu, np.
     - rozważania dlaczego warto podróżować od najmłodszych lat
     - wady i zalety podróżowania po Europie innym środkiem transportu, np. samolotem
     - wady i zalety podróżowania po Europie/świecie (bez odniesienia do kolei).

   Takie fragmenty są otaczane „chmurką”. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A. Fragmenty te nie są uwzględniane w liczbie wyrazów ani brane pod uwagę w ocenie zakresu i poprawności środków językowych.
4. Jeżeli w wypracowaniu występuje fragment (1–2 zdania), który mógłby zostać uznany za odbiegający od tematu lub nie na temat, ale w pracy pełni funkcję logicznego łącznika, uznaje się go za fragment zgodny z tematem (C, D).
5. Jeśli zdający konsekwentnie używa niewłaściwego wyrazu/wyrażenia kluczowego dla pracy, np. *tram* zamiast *train*, ale argumenty pasują do tematu, taka realizacja danej części pracy jest kwalifikowana na poziom niższy (maksymalnie poziom 1).
6. Jeśli zdający realizuje jeden z elementów tematu we wstępie lub zakończeniu, to dany fragment pracy uznaje się za element rozwinięcia albo za część wstępu/zakończenia. Ten sam fragment pracy nie może być jednocześnie realizacją elementu tematu oraz częścią wstępu/zakończenia.
7. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest wydzielenie wstępu/zakończenia z dłuższego fragmentu i uznanie tego za dwie oddzielne części, ale wtedy segmentacja oceniana jest na 0.
8. Dłuższe niekomunikatywne fragmenty pracy traktuje się jako odbiegające od tematu.
9. Jeśli zdający nadaje tytuł rozprawce, nie bierze się go pod uwagę, oceniając pracę.

Podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi

1. Rozpatrując zgodność zakończenia z treścią pracy, bierze się pod uwagę zgodność tej części pracy z rozwinięciem wypowiedzi.
2. Jeśli w rozwinięciu zdający podaje wady i zalety, a w podsumowaniu pisze, zgodnie z przedstawioną argumentacją, że jest więcej wad/zalet, to takie zakończenie jest akceptowane jako zgodne z treścią i tematem.

Przykład schematycznego zakończenia rozprawki	Przykład zakończenia znacznie odbiegającego od tematu
All things considered, rail travel around Europe has lots of advantages as well as disadvantages for young people.	*To sum up, when people travel abroad, they broaden their horizons.*

Uwagi dodatkowe:

Jeśli w rozprawce występują fragmenty, które są wypunktowaniem wad i/lub zalet, segmentacja pracy jest kwalifikowana na poziom 0.

ARTYKUŁ PUBLICYSTYCZNY

Temat

Udało Ci się kupić bilet na wydarzenie sportowe, na które od dawna chciałeś/chciałaś pójść. Napisz **artykuł** do gazety, w którym opiszesz przebieg sportowej rywalizacji podczas tego wydarzenia i uzasadnisz, dlaczego lepiej uczestniczyć w takich wydarzeniach osobiście niż oglądać ich transmisje w mediach.

W artykule publicystycznym zdający wyraża swoje stanowisko wobec problemu/zjawiska społecznego wskazanego w poleceniu. Celem artykułu jest rzeczowe przedstawienie omawianej kwestii. Artykuł może zawierać elementy opisu, sprawozdania, recenzji, komentarze odautorskie, ocenę faktów, elementy opinii oraz może również podejmować próbę kształtowania opinii czytelników.

Dobrze napisany artykuł:

- ma tytuł przyciągający uwagę czytelnika
- zawiera wstęp, w którym autor stara się zachęcić czytelnika do przeczytania tekstu, np. przywołując fakt lub anegdotę, sygnalizując temat artykułu w formie pytania, używając barwnego języka
- może zawierać pytania zachęcające czytelnika do dalszych rozważań na temat poruszany w tekście
- zawiera zakończenie, zgodne z treścią artykułu.

Wstęp

1. Aby wstęp był uznany za zgodny z tematem, zdający powinien nawiązać w nim na przykład do zawodów sportowych, uczestniczenia w nich jako widz lub kwestii współzawodnictwa, np. *Many people believe that if you want to be a sport legend, you have to be born one, but what I believe in is that even if you are not a superstar you can still participate in huge sports events.*
2. Zdający nie musi odnosić się we wstępie do elementów tematu.
3. Nie jest akceptowany wstęp, który w żaden sposób nie wiąże się z tematem artykułu.
4. Jeśli zdający pisze wstęp typowy dla listu, jest on kwalifikowany maksymalnie na poziom 1.

5. Wstęp, który dotyczy wydarzenia sportowego lub zakupu biletów na to wydarzenie, ale nie ma cech oczekiwanych od artykułu prasowego (oryginalność / ciekawy sposób wprowadzenia tematu) jest traktowany jako schematyczny/typowy dla innego typu tekstu, np. *Yesterday I bought my dream ticket for a sports event. The ticket was very expensive but I wanted to see this event with my own eyes.*

<table>
<tr><th>Przykłady wstępów
zgodnych z tematem i ciekawych</th><th>Przykłady wstępów schematycznych /
pasujących do innej formy wypowiedzi</th></tr>
<tr><td>Have you ever watched a football game on TV and wondered what it would be like if you were there in person? That’s exactly what happened to me last month. I decided to make my dream come true and bought a ticket for the Champions League match.</td><td>Many people watch sports events at home on TV. In this article I'll try to tell you why it is so much worse than live events.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">It seems that people lose interest in sports events more and more. I feel like among teenagers barely anyone is excited about them these days. Or if they are – they only want to watch them from the comfort of their homes. But my own recent experience proves that seeing sports events live is worth it.</td><td>I took part as a spectator in an interesting race recently and I want to tell you all about it.</td></tr>
<tr><td>There are good and bad sides of going to exciting sports events.</td></tr>
</table>

Elementy tematu

Elementami są:
(1) opis przebiegu sportowej rywalizacji podczas wydarzenia, oraz
(2) uzasadnienie, dlaczego lepiej uczestniczyć w takich wydarzeniach osobiście niż oglądać ich transmisje w mediach.

(1) opis przebiegu sportowej rywalizacji podczas tego wydarzenia

Aby uznać pierwszy element tematu za zrealizowany, wymagane jest, aby w wypowiedzi zdający zrelacjonował przebieg sportowej rywalizacji podczas wydarzenia sportowego, np. meczu siatkówki. Opis rywalizacji rozumiany jest jako odniesienie na przykład do współzawodnictwa, wygranej, rywalizujących drużyn lub zawodników, ich zachowania w stosunku do siebie nawzajem.

Jeżeli zdający przedstawia okoliczności związane z tym wydarzeniem, np. czas trwania, miejsce, liczbę drużyn/zawodników, ale nie opisuje przebiegu rywalizacji, taka realizacja jest kwalifikowana maksymalnie na poziom 1. Informacje dotyczące okoliczności mogą być traktowane jako element rozwijający.

Przedstawienie uczuć związanych z wynikiem zawodów jest traktowane jako element rozwijający opis sportowej rywalizacji, np. *On seeing the winning goal, I felt as if I was about to explode with happiness.*

Jeśli zdający, zamiast zrelacjonować przebieg zawodów, które już się odbyły, przedstawia planowany przebieg takiego wydarzenia w przyszłości, ponieważ ma wiedzę jak to się zwykle odbywa, taka realizacja tego elementu tematu jest akceptowana.

Jeżeli zdający opisał swoją rywalizację w zawodach, które mogą wymagać wniesienia opłaty (np. udział w maratonie), i przedstawił zalety osobistego uczestnictwa w takim wydarzeniu, porównując to do oglądania sportu w mediach, to taka realizacja tematu jest akceptowana.

Jeśli zdający opisał przebieg rywalizacji, którą obserwował jako widz, a następnie przedstawił zalety uprawiania sportu z perspektywy zawodnika, to taka realizacja drugiego elementu jest kwalifikowana na poziom niższy.

Jeśli zdający odnosi się do rywalizacji w kontekście innym niż sportowy, np. konkurs piosenki, piknik rodzinny, taka realizacja tego elementu tematu nie jest akceptowana. Akceptowane jest zrelacjonowanie wyłącznie zawodów sportowych z elementem współzawodnictwa.

(2) wyjaśnienie, dlaczego lepiej uczestniczyć w takich wydarzeniach osobiście niż oglądać ich transmisje w mediach.

Aby uznać drugi element tematu za zrealizowany, wymagane jest, aby w wypowiedzi zdający wyjaśnił, dlaczego lepiej uczestniczyć w wydarzeniach sportowych osobiście niż oglądać ich transmisje w mediach. Z tekstu musi jasno wynikać opozycja: na żywo vs. w mediach.

Zdający może wskazać na przykład na:
- poczucie wspólnoty z innymi uczestnikami wydarzenia sportowego, którzy dopingują tę samą drużynę, np. *Attending sports events helps build a sense of community with all the spectators who support the same team. You can hardly have the same experience when you are watching the event on TV.*
- przeżycie niezapomnianych emocji, np. *It's worth attending sports events because the emotions you experience are unlike anything else. Surely, that can't be compared to the emotions felt while sitting on a sofa in front of TV.*
- inspirację do uprawiania sportu, dbania o siebie, np. *Watching professional athletes live, rather than on TV can be more inspirational. It might encourage you to take up a sports activity because you see real people with their ups and downs and struggling just like everybody else.*

Przedstawienie atmosfery kibicowania / emocji związanych z uczestnictwem w wydarzeniach sportowych na żywo może być traktowane jako element rozwijający argumentację w drugim elemencie tematu.

Jeśli realizując drugi element tematu, zdający opisuje atmosferę kibicowania / swoje pozytywne wrażenia z uczestnictwa w wydarzeniu na żywo i stwierdza, że to lepsze niż oglądanie w mediach, ale nie omawia, dlaczego jest to lepsze, taka realizacja tego elementu jest kwalifikowana na poziom niższy.

Jeżeli zdający odwróci sytuację i poda argumenty, dlaczego oglądanie wydarzeń sportowych w mediach jest gorsze od uczestniczenia w nich na żywo, taka realizacja tego elementu tematu jest akceptowana.

Zgodność z tematem

Udało Ci się kupić bilet na wydarzenie sportowe, na które od dawna chciałeś/chciałaś pójść. } „główka”

Napisz **artykuł**, w którym

opiszesz przebieg sportowej rywalizacji podczas tego wydarzenia

element 1

i uzasadnisz, dlaczego lepiej uczestniczyć w takich wydarzeniach osobiście niż oglądać ich transmisje w mediach.

element 2

1. Fragmenty wypracowania **zgodne z tematem**:
   - ściśle związane z „główką” i elementami tematu (A, B)
   - ściśle związane z „główką”, ale niezwiązane z elementami tematu (C, D), np.
     – opis okoliczności zakupu biletu
     – informacje dotyczące zorganizowanego wydarzenia sportowego, które nie są związane z przebiegiem rywalizacji, np. komfort obiektu sportowego, różnego rodzaju usługi dostępne dla kibiców, lub przygotowania do uczestnictwa w tym wydarzeniu.

   Fragmenty C, D nie są uznawane za realizację pierwszego i drugiego elementu tematu.
2. Fragmenty wypracowania **odbiegające od tematu**:
   - luźno związane z „główką” oraz przedstawiające argumenty niezwiązane z elementami tematu (X, Y), np.:
     – współzawodnictwo w innej dziedzinie niż sport
     – zalety oglądania wydarzeń sportowych w mediach.

   Takie fragmenty są zaznaczone w pracy zdającego nawiasami kwadratowymi. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A.
3. Fragmenty wypracowania **nie na temat**:
   3. w żaden sposób nienawiązujące do „główki” tematu, np.:
      – opis kariery ulubionego sportowca.

   Takie fragmenty są otaczane „chmurką”. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. W Tabeli A. Fragmenty te nie są uwzględniane w liczbie wyrazów ani brane pod uwagę w ocenie zakresu i poprawności środków językowych.
4. Jeżeli w wypracowaniu występuje fragment (1–2 zdania), który mógłby zostać uznany za odbiegający od tematu lub nie na temat, ale w pracy pełni funkcję logicznego łącznika, uznaje się go za fragment zgodny z tematem (C, D).
5. Jeśli zdający konsekwentnie używa niewłaściwego wyrazu, który jest kluczowy dla pracy, ale argumenty pasują do tematu, taka realizacja danej części pracy jest kwalifikowana na poziom niższy (maksymalnie poziom 1).
6. Jeśli zdający realizuje jeden z elementów tematu we wstępie lub zakończeniu, to dany fragment pracy uznaje się za element rozwinięcia albo za część wstępu/zakończenia. Ten sam fragment pracy nie może być realizacją elementu tematu oraz częścią wstępu/zakończenia.

7. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest też wydzielenie wstępu/zakończenia z dłuższego fragmentu i uznanie tego za dwie oddzielne części, ale wtedy segmentacja oceniana jest na 0.
8. Jeśli całość ostatniego akapitu jest realizacją drugiego elementu polecenia, ta część pracy jest traktowana jako rozwinięcie. Oznacza to, że zdający pominął zakończenie.
9. Dłuższe niekomunikatywne fragmenty pracy traktuje się jako odbiegające od tematu.

Podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi

Rozpatrując zgodność zakończenia z treścią pracy, bierze się pod uwagę jego zgodność z rozwinięciem wypowiedzi.

Jeśli w podsumowaniu, zamiast nawiązać do treści artykułu zdający, np. zachęca do przeczytania artykułu / wyraża nadzieję, że artykuł się czytelnikom podobał, taka realizacja jest traktowana jako zakończenie schematyczne.

Przykłady schematycznego zakończenia artykułu	Przykład zakończenia znacznie odbiegającego od tematu
It's better to watch sports events live than on TV.	*In the future sports will be more popular / there will be more stadiums and sports venues.*
I'm looking forward to your reactions to my article. Give your comments.	

Elementy formy:

Wyrażenia typowe dla listu/bloga: *Dear Readers* / *Hi Everybody* nie są traktowane jako tytuł artykułu.

Akceptowane jest zakończenie artykułu, które jest krótsze od wstępu. Nie powoduje to przyznania 0 punktów w kompozycji.

Spójność i logika wypowiedzi

W ocenie spójności i logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna, funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami lub akapitami i nie zawiera fragmentów, które są sprzeczne z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania.

2 pkt	Wypowiedź zawiera najwyżej 2 usterki w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.
1 pkt	Wypowiedź zawiera od 3 do 5 usterek w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.
0 pkt	Wypowiedź zawiera 6 lub więcej usterek w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.

Jeśli w pracy występuje dłuższy fragment (np. dłuższe zdanie lub 2–3 krótkie zdania), który jest niejasny/niekomunikatywny, przyznaje się 1 punkt; jeśli takich fragmentów jest więcej, przyznaje się 0 punktów.

Dodatkowe uwagi dotyczące oceniania spójności i logiki wypowiedzi

1. Zaburzenie spójności i/lub logiki może wynikać na przykład z:
   - braku połączenia między częściami tekstu, np. odwoływanie się do czegoś, co nie jest wcześniej wspomniane
   - nieuzasadnionego użycia czasowników w różnych czasach gramatycznych („przeskakiwania" z jednego czasu gramatycznego na inny)
   - błędów językowych i/lub ortograficznych, które powodują zakłócenie komunikacji, np. sprawiają, że odbiorca gubi się, czytając tekst
   - przytoczenia argumentu, który jest sprzeczny z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania (jeśli nie ma w pracy żadnego uzasadnienia/kontekstu tłumaczącego taką właśnie realizację danego podpunktu).
2. Brak podziału na akapity nie prowadzi automatycznie do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
3. Jeżeli w pracy nie są zaznaczone żadne błędy w spójności/logice, należy przyznać 2 punkty w tym kryterium.
4. Jako usterki w spójności/logice egzaminator oznacza te fragmenty, w których gubi się, czytając tekst. Błędy językowe i ortograficzne mogą powodować zaburzenie spójności i logiki, ale wiele zależy od kontekstu wypowiedzi. Ten sam błąd może w mniejszym lub większym stopniu zaburzać zrozumienie tekstu. Może on wpływać na ocenę spójności i logiki i/lub przekazania komunikatu.
5. Błędy logiczne mogą często wynikać z niewystarczającego kontekstu w treści pracy, braku kluczowego elementu do uzasadnienia stwierdzenia, które samo w sobie jest sprzeczne z zasadami logiki.
6. Wyrazy napisane po polsku lub w języku innym niż język egzaminu egzaminator zaznacza jako błędy w spójności, jeśli w znacznym stopniu utrudniają zrozumienie komunikatu. Jeśli komunikacja nie jest zaburzona, podkreśla je jedynie jako błędy językowe.
7. Jeśli praca (lub jej obszerne fragmenty) jest w znacznej większości niespójna/niekomunikatywna/niezrozumiała dla odbiorcy, egzaminator może zaznaczyć całość pracy (lub dany fragment) „pionową falą" na marginesie i nie podkreślać poszczególnych zaburzeń. Jednocześnie w takiej pracy oznacza się błędy.

Zakres środków językowych

W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie i precyzję środków leksykalnych oraz struktur gramatycznych użytych w wypowiedzi.

3 pkt	szeroki zakres środków językowych; liczne fragmenty charakteryzujące się naturalnością, różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych
2 pkt	zadowalający zakres środków językowych; w pracy występuje kilka fragmentów charakteryzujących się naturalnością, różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych, jednak w większości użyte są struktury o wysokim stopniu pospolitości
1 pkt	ograniczony zakres środków językowych; głównie struktury o wysokim stopniu pospolitości

0 pkt	bardzo ograniczony zakres środków językowych; wyłącznie struktury o wysokim stopniu pospolitości ALBO zakres środków językowych uniemożliwiający zdającemu zrealizowanie polecenia
Jeżeli w wypowiedzi występują rażące/liczne uchybienia w stosowności i/lub jednolitości stylu, to liczbę punktów przyznanych za zakres środków językowych można obniżyć o 1 punkt (maksymalnie do zera).	

Praca może otrzymać wskazaną w tabeli liczbę punktów, jeśli spełnia wszystkie wymogi określone dla danej kategorii punktowej. Jeśli spełnia je tylko częściowo, jest kwalifikowana na poziom niższy, np. praca, która charakteryzuje się szerokim zakresem leksyki, ale zadowalającym zakresem struktur gramatycznych, otrzymuje 2 punkty.

Pod pojęciem „szeroki zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B2 (lub wyższym), które umożliwiają zdającemu swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „zadowalający zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B2, które umożliwiają zdającemu w miarę swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „ograniczony zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się mało zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne, często poniżej poziomu B2, które umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały głównie proste środki językowe.

Pod pojęciem „bardzo ograniczony zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne znacznie poniżej poziomu B2, które umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały jedynie proste środki językowe.

Przez „naturalność" rozumie się charakterystyczny dla danego języka sposób wyrażania znaczeń. Pod pojęciem „precyzji" rozumie się wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu i unikanie wyrazów o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *nice*, *great*, *interesting*.

Przez „stosowność" stylu rozumie się dostosowanie przez zdającego środków językowych do wybranej formy wypowiedzi, celowość zastosowanych konstrukcji składniowych i jednostek leksykalnych. Styl niestosowny to np. styl zbyt metaforyczny lub zbyt bliski stylowi potocznemu w odmianie mówionej. Przez „jednolitość" stylu rozumie się konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem. Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne (tzn. czemuś służy). Styl uznaje się za niejednolity, jeżeli zdający miesza bez uzasadnienia różne style wypowiedzi, np. w tekście rozprawki występują fragmenty nazbyt potoczne, z wtrętami ze stylu urzędowego.

Do zakresu środków językowych zalicza się środki leksykalne oraz struktury gramatyczne użyte poprawnie lub z drobnymi błędami, np. ortograficznymi, pod warunkiem że zdający stosuje te struktury odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej, a kontekst, w którym ich użyto, jest jasny i zrozumiały dla odbiorcy, np. *The book was writen in the 19th century.*

Poprawność środków językowych

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne. Punkty przyznaje się zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność językowa (leksykalno-gramatyczna)	Poprawność zapisu (ortograficzna, interpunkcyjna)	
	nieliczne błędy zapisu	liczne LUB bardzo liczne błędy zapisu
nieliczne błędy językowe	3 pkt	2 pkt
liczne błędy językowe	2 pkt	1 pkt
bardzo liczne błędy językowe	1 pkt	0 pkt

1. W razie wątpliwości w sytuacjach granicznych o zakwalifikowaniu pracy na poziom niższy lub wyższy decyduje „waga" błędów oraz ich wpływ na komunikację.
2. Błędy interpunkcyjne są traktowane jako mniej istotne niż błędy ortograficzne.
3. W wypowiedziach zdających, którym przyznano dostosowanie polegające na nieuwzględnianiu błędów zapisu, w przypadku bardzo licznych błędów językowych, które nie zakłócają komunikacji lub sporadycznie zakłócają komunikację, przyznaje się 1 punkt. Jeżeli błędy językowe są bardzo liczne i często zakłócają komunikację, przyznaje się 0 punktów.
4. W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę orientacyjny stosunek liczby błędów do długości tekstu stworzonego przez zdającego (nie ma potrzeby liczenia wyrazów i błędów). „Liczne" błędy w przypadku tekstu bardzo krótkiego to nie to samo, co „liczne" błędy w przypadku tekstu dłuższego.

Oznaczanie błędów w wypowiedziach pisemnych

Błędy oznacza się tylko w wypowiedzi zdającego stosując oznaczenia podane w tabeli; nie oznacza się rodzaju błędu na marginesie.

RODZAJ BŁĘDU	SPOSÓB OZNACZENIA	PRZYKŁAD
błąd językowy (leksykalny, gramatyczny)	podkreślenie linią prostą	*Marek lubić czekoladę.*
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	*Marek √ czekoladę.*
błąd ortograficzny	otoczenie wyrazu kołem	*Słońce gżeje.*
błąd językowy i ortograficzny w jednym wyrazie	podkreślenie linią prostą i otoczenie kołem	*Słońce gżać w lecie.*
błędy w spójności/logice	podkreślenie linią falistą	*Założyłem kurtkę, bo było gorąco.*
fragment odbiegający od tematu	objęcie nawiasami kwadratowymi	*[Fragment odbiegający od tematu.]*

fragment nie na temat	otoczenie ciągłą linią	*Fragment nie na temat.*
błędy interpunkcyjne (wyłącznie na poziomie rozszerzonym)	otoczenie zbędnego znaku kółkiem znak √ w kółku w miejscu brakującego znaku interpunkcyjnego	*Było ciepło , i deszczowo.* *Zrobiłem to √ ponieważ…*

Błędy ortograficzne zmieniające znaczenie wyrazu są traktowane jako błędy językowe i oznaczane poprzez podkreślenie wyrazu linią prostą.
Usterki w spójności i logice występujące pomiędzy akapitami mogą być zaznaczane „pionową falą” na marginesie.

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź jest oceniana na 0 punktów we wszystkich kryteriach, jeżeli jest
   - w całości nieczytelna (pod pracą zapisuje się „praca w całości nieczytelna”, a na karcie odpowiedzi zaznacza się 0 punktów w każdym kryterium) LUB
   - całkowicie niezgodna z poleceniem (pod pracą zapisuje się „praca całkowicie niezgodna z poleceniem”, a na karcie odpowiedzi zaznacza się 0 punktów w każdym kryterium) LUB
   - niekomunikatywna dla odbiorcy, np. w całości napisana fonetycznie (pod pracą zapisuje się „praca całkowicie niekomunikatywna”, a na karcie odpowiedzi zaznacza się 0 punktów w każdym kryterium).
2. Praca, która zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub przepisane od innego zdającego, jest uznawana za niesamodzielną.
3. Jeżeli praca zawiera fragmenty na zupełnie inny temat, wyuczone na pamięć lub całkowicie nienawiązujące do polecenia, a jednocześnie zaburzające spójność i logikę tekstu, są one otaczane kołem i nie są brane pod uwagę przy liczeniu wyrazów i ocenie zakresu środków językowych i poprawności środków językowych.
4. Jeżeli wypowiedź zawiera mniej niż 160 wyrazów, przyznaje się 0 punktów za zakres i poprawność środków językowych. W takich pracach nie oznacza się błędów.
5. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów.
6. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), przyznaje się 0 punktów w każdym kryterium.
7. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach można również przyznać maksymalnie po 1 punkcie.
8. Wyrazy zapisane przy użyciu skrótów, np. *4U, bfr sql*, należy oznaczyć jako błędy ortograficzne.
9. W ocenie poprawności środków językowych w wypowiedziach zdających ze stwierdzoną dysleksją, dysgrafią, dysortografią nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie wyrazu w pracy zdającego z opinią o dysleksji to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności językowej.

Zasady te obowiązują również w ocenie prac zdających z afazją, z zaburzeniami komunikacji językowej, a także w ocenie prac zdających, którzy korzystali z pomocy nauczyciela wspomagającego oraz prac pisanych na komputerze.

10. W przypadku obniżenia punktacji w zakresie środków językowych za usterki stylistyczne, pod pracą zapisuje się „rażące uchybienia w stylu" i wskazuje rodzaj usterki. Samo użycie form skróconych nie jest traktowane jako rażące uchybienie.
11. Zdający może używać oryginalnej pisowni w obcojęzycznych nazwach geograficznych, nazwach obiektów sportowych, gazet, zespołów muzycznych, programów telewizyjnych, tytułach, pod warunkiem że podaje wyjaśnienie w języku egzaminu, tak aby informacja była komunikatywna dla odbiorcy. Z tekstu musi wynikać, że jest mowa o gazecie, filmie, grupie muzycznej itd. lub musi wystąpić określenie *film, band,* np*. film „M jak miłość", „Świat Dysku" magazine*.
    Jeżeli zdający podaje nazwę w języku innym, niż zdawany i nie podaje objaśnienia, całe wyrażenie jest podkreślane linią prostą i traktowane jako jeden błąd językowy, np. *I read Nowe Horyzonty*. – 1 błąd językowy. Oprócz tego całe wyrażenie podkreślane jest linią falistą i traktowane jako błąd w spójności. Jeśli użycie tej nazwy jest kluczowe dla realizacji polecenia, ta informacja nie jest uwzględniana w ocenie treści.
12. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za zakres środków językowych oraz za poprawność środków językowych lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.
13. Praca w brudnopisie jest sprawdzana, jeżeli wyraz *Brudnopis* przekreślono i obok zostało napisane *Czystopis*.
14. Jeżeli zdający umieścił w pracy adnotację *ciąg dalszy w brudnopisie* i zakreślił, która część jest czystopisem, to ta część podlega ocenie.

Uwagi dotyczące zasad liczenia wyrazów w wypowiedziach zdających

1. Liczone są wyrazy oddzielone spacją. np. *at home* (2 wyrazy), *for a change* (3 wyrazy), 10.01.2024 (1 wyraz), *10 September 2024* (3 wyrazy).
2. Jako jeden wyraz liczone są
    - formy skrócone (*don't, can't, isn't, haven't* itd.)
    - wyrazy łączone dywizem, np. *well-built, twenty-four*,
    - oznaczenia, symbole literowe, bez względu na liczbę liter, np. *SMS*/*sms*,
    - adres mailowy lub internetowy oraz numer telefonu
    - liczby, bez względu na ich długość, np. *1789*.
3. Podpis nie jest uwzględniany w liczbie wyrazów.
4. Nie uznaje się i nie uwzględnia w liczbie wyrazów symboli graficznych używanych w internecie (np. emotikony).
5. Bierze się pod uwagę wyrazy w języku innym niż język egzaminu np. *I read Nowe Horyzonty*. (4 wyrazy).